

са тръгнали предците ни, но това, което се разбира и от цитирания откъс, е, че още 80 години преди Аспарух българите са се били заселили от двете страни на Дунав – в Горна и Долна Мизия и в Дакия. Тоест между Стара планина и Карпатите.

Споменатите цитати са само част от древните сведения, които доказват, че българите са се заселили в днешните български земи много преди идването на царското племе на уногондурите с хан Аспарух и че нашата история на Балканите започва много преди 681 година.

А какво всъщност се е случило през въпросната 681 година?

Кога е създадена България

През 1981 година в цялата страна тържествено се честваше 1300-годишнината от създаването на българската държава. Същата година бе публикуван академичен труд, наречен „Кратка история на България“, в чието написване участваха най-изтъкнатите ни тогавашни историци. В книгата се разказва как през 680 година хан Аспарух разгромил византийците в местността Онгъла, а за 681 година пише:

Наскоро след скрепяването на съюза (със славяните) хан Аспарух извършил с войската си няколко похода в Тракия. Стреснат от техния успех, византийският император Константин IV Погонат бил принуден през лятото на 681 г. да сключи мирен договор с прабългарския хан. Той се задължил „за срам на ромеите“ – по израза на един тогавашен византийски хронист – да плаща ежегоден данък. Този акт всъщност представлява юридическо признаване на създадената българска държава.

От текста излиза, че хан Аспарух е победил византий-

ците, сключил е договори със славяните и с Византия и така през 681 г. е била създадена българската държава. Това е официалната история. А съвременниците на онези събития казват съвсем друго.

През 680 година император Константин IV Погонат (668–685) свикал в Константинопол Шестия вселенски църковен събор. Основната причина била да се пребори с ереста на монотеистите, които проповядвали, че Исус Христос е само бог, а църквата твърдяла, че е едновременно и човек, и бог. Шестият вселенски църковен събор продължил и през 681 година и одобрил редица решения за организацията на църковната дейност, които са в сила и днес. Въвел правилата, по които може да се женят роднини, уточнил как може да сключват брак свещеници, изравнил статута на Цариградския патриарх и на Римския папа и определил йерархията в православие. Оттогава са изминали повече от 1300 години, но поради важноста на решенията протоколите от събора са запазени и до днес. Ето какво пише в стенограмата от заседанието, проведено на 9 август 681 година. Думата е дадена на епископ Константин от Апамея:

Константин каза: Казвам се Константин. Презвитер съм на светата Божия църква, която се намира в Апамея, провинция Втора Сирия. Ръкоположен съм от Аврамий, епископ на Аретуса. Дойдох при нашия свети събор, за да ви поуча, че ако бях изслушан, нямаше да претърпим онова, което претърпахме тази година, сиреч каквото претърпахме във войната с България. Защото аз поисках още отначало да дойда на събора и да помоля да стане мир, така щото да се извърши нещо, което да обедини двете страни, та нито едните, нито другите да се измъчват, сиреч нито тия, които изповядват една воля, нито тия, които изповядват две воли.

Този текст ни казва две неща. Първо, че голямото поражение на ромеите от Аспарух е било преди месец август 681 година, когато презвитер Константин е произнесъл цитираните думи. И още по-важно. Свещеникът говори за война на Византия не с българите, а с България. Тоест в ранната пролет на 681 година Византия е тръгнала на война не с българското племе на хан Аспарух, а с държавата България. И логично възниква

Аспарухова България

въпросът: Кога е създадена тази държава?

Обърнах се с този въпрос към авторитетите в областта на ранната българска история.

Първо академик Васил Гюзелев – може би най-изтъкнатият ни специалист по средновековна история, ме удостои с отговора:

Според мен началото на българската държавност трябва да се свърже с името на хан Кубрат, с онова голямо обединение, което е наречено Голяма или Велика България, създадено в земите на север от Кавказ върху голямо пространство, което включвало не само прабългарите, но и други етнически групи и е създадено през 30–40-те години на VII век. Всъщност Дунавското българско ханство на хан Аспарух е естествено историческо продължение на голямото обединение на хан Кубрат.

Още по-категоричен беше директорът на Националния исторически музей проф. Божидар Димитров:

За днешната българска държава знаем със сигурност. За всички останали български държави – в Кавказ, причерноморските степи и т.н., за съжаление нямаме точни данни и затова трябва да пропуснем, поне засега, този период от древната ни история, докато не се открият нови археологически или писмени данни.

Но едно нещо е сигурно – че през 632 г. е основана държавата, на която ние сме наследник. Основана е от кан Кубрат, който е бил близо четвърт век в двора на византийския император и, както се шегувам понякога, е преминал сериозен курс по държавно строителство в течение на този четвърт век. Кан Кубрат е бил личен приятел на императора, израснал е с него и е можел да види как функционира най-перфектната държавна машина в онази епоха – държавната машина на Византия.

Определено кан Кубрат се е учил и определено е приложил наученото, когато се е върнал в Причерноморските степи, където прабългарите живеели под властта на Тюркския хаганат. Със сигурност знаем, че през 632 година той успява да обедини всички племена и да отхвърли васалната зависимост от Тюркския хаганат. Защото ние не сме били под робство или под чуждо гос-

подство. Всички източници говорят, че тюрките не са упражнявали някакъв реален контрол над българите, освен че българите са били във васална зависимост за няколко десетки години.

Оттук нататък може да се говори за българска държава и много точно да се определи територията ѝ. Когато византийците я наричат Велика България, те имат предвид, че е голяма. И тя наистина е била голяма. От Карпатите, по които минават границите им с аварите, до Волга и до Кавказ на юг, а на север – поне до Полтава, където е погребан кан Кубрат.

Това е огромна държава. Тя не е унищожена. Мит е, че тя е унищожена от хазарите. Хазарите се връзват и разсичат на две тази държава, заемайки средната зона около Долни Кубан, но двете части на държавата заживяват самостоятелен живот като две отделни държави. Така наречената Волжка България на изток и нашата България на запад. Никакво движение на хора не е имало. Просто синовете на Кубрат, които пък на свой ред са минали курс по държавна администрация вероятно като областни управители, превръщат поверените им области в отделни държави, разделени от хазарите от няколкостотинкилометрова полоса. Управляваната от Аспарух западна част наистина не е била малка държава. Тя очевидно е обхващала територията на Влашко, Молдова и голяма част от Украйна.

Още по-назад във времето – към 165 година от новата ера, ме препрати деканът на Историческия факултет в Софийския университет проф. Георги Бакалов:

Вярно е, че и Теофан, и Никифор – византийски автори, които са най-изчерпателни за ранната история на българите, говорят за Великата Стара България, която е създал кан Кубрат през 30-те години на VII век. Дали тази

Велика Стара България е създадена от него, или е продължение на други Българи, това не можем да кажем.

Съдейки обаче по „Именника на българските ханове“ – уникален летопис, какъвто Европа през Ранното средновековие не притежава, можем да стигнем до средата на II век, тъй като това е датата, която посочва „Именникът“ за легендарните първи български ханове. По-точно 165 г. сл.Хр. Тя се споменава като начална за управлението на легендарния Авитохол, а по-късно на Ирник или Ирнак.

„Именникът на българските ханове“ вероятно е първата и най-ценна българска летопис. Предполага се, че оригиналът е бил изсечен върху камък по времето на първите български ханове, но не е открит досега. Запазени са три преписа върху пергамент. И трите са в Русия.

Най-старият препис на „Именника“ е открит в книгата „Елински и римски летописец“ от края на XV или началото на XVI век. Списъкът на българските ханове е вмъкнат като продължение на „Четвърта книга на царете“ от Стари завет. По този начин историята на българските владетели директно се свързва с историята на библейските царе.

В „Именника на българските ханове“ са посочени имената и родовете на първите ни владетели, както и годините на царуването им по прабългарския календар. Летоброенето по този календар започва в началото на всеки 12 години, а годините са означени с имена на животни – прабългарски думи, които днес сме забравили. Списъкът обхваща период от над шест века.

„Именник на българските ханове“

„**Авитохол** живя 300 години. Родът му Дуло. А властта му е дадена в годината на змията – дилом, месец девети – твирем.